

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการให้ความหมายอาหารฮาลาลที่มีผลต่อการบริโภคอาหารของชาวมุสลิมในจังหวัดเชียงใหม่ประชากรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ มุสลิมทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ประกอบอาชีพนอกร้าน และมีที่อยู่อาศัยปัจจุบันในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ดังที่กล่าวข้างต้นแล้วว่า ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นมุสลิมทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ประกอบอาชีพนอกร้าน และมีที่อยู่ปัจจุบันในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจึงกำหนดโดยสุ่มมาจากมุสลิมที่มีที่อยู่อาศัยปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2557 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีจำนวนรวมทั้งหมด 3,436 คน และมีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความถูกต้องทางทฤษฎีและข้อจำกัดในเชิงปฏิบัติที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ จำนวน 40 คน

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 จำแนกประชากรที่มีที่อยู่อาศัย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในปัจจุบันออกเป็น 4 กลุ่ม ตามจำนวนมัสยิด 4 แห่ง ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คือ

1) ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยในย่านมัสยิดช้างเผือก มีจำนวนทั้งหมด 133 ครัวเรือน เป็นประชากรเพศชายจำนวน 245 คน ประชากรเพศหญิง จำนวน 263 คน รวมประชากรทั้งหมด 508 คน

2) ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยในย่านมัสยิดบ้านฮ่อ มีจำนวนทั้งหมด 320 ครัวเรือน เป็นประชากรเพศชาย จำนวน 510 คน ประชากรเพศหญิง จำนวน 635 คน รวมประชากรทั้งหมด 1,145 คน

3) ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยย่านมัสยิดสันป่าข่อย มีจำนวนทั้งหมด 440 ครัวเรือน เป็นประชากรเพศชาย จำนวน 400 คน ประชากรเพศหญิง จำนวน 450 คน รวมประชากรทั้งหมด 850 คน

4) ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยย่านมัสยิดข้างคลาน มีจำนวนทั้งหมด 459 ครัวเรือน เป็นประชากรเพศชายจำนวน 466 คน ประชากรเพศหญิงจำนวน 467 คน รวมประชากรทั้งหมด 933 คน รวมประชากรทั้ง 4 กลุ่มที่จำแนกตามจำนวนมัสยิด 4 แห่ง จำนวน 3,436 คน

3.1.2 เลือกตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มเพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ จากจำนวนประชากรทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในข้อ 1 จะเห็นได้ว่าประชากรมุสลิมในจังหวัดเชียงใหม่แต่ละย่านมีจำนวนไม่แตกต่างกันมาก ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นมุสลิมที่ประกอบอาชีพนอกบ้านจากประชากร ในแต่ละย่านเท่าๆ กัน ย่านละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

3.1.3 จำแนกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละย่านที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเพศชายและกลุ่มเพศหญิง กำหนดจำนวนในแต่ละกลุ่มเท่าๆ กัน คือ กลุ่มเพศชายย่านมัสยิดละ 5 คน และกลุ่มเพศหญิงย่านมัสยิดละ 5 คน

3.1.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามจำนวนที่กำหนด

3.2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ถูกสัมภาษณ์

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ชาติพันธุ์ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา อาชีพ ตำแหน่ง รายได้ อาชีพสามีหรือภรรยา จำนวนบุตร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านศาสนา

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามการปฏิบัติกิจของศาสนาอิสลามตามบทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความสม่ำเสมอของการละหมาดในชีวิตประจำวัน การถือศีลอด การทำละหมาด การประกอบพิธีฮัจญ์

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภค

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวนมื้อที่รับประทาน รายละเอียดเกี่ยวกับอาหารที่รับประทานแต่ละมื้อ สถานที่รับประทาน แหล่งที่มาของอาหาร (ซื้ออาหารสำเร็จรูป หรือ ปรุงอาหารเอง)

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์การให้ความหมายฮาลาลและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพ

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์การให้ความหมายอาหารฮาลาล เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความหมายของอาหารฮาลาลตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความหมายของอาหารฮาลาล ประเภทของอาหารฮาลาล การให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารฮาลาล และข้อคำถามเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารใหม่ๆเกี่ยวกับอาหารฮาลาลรวมทั้งข้อมูลการดำเนินงานขององค์กรที่ทำงานด้านอาหารฮาลาล

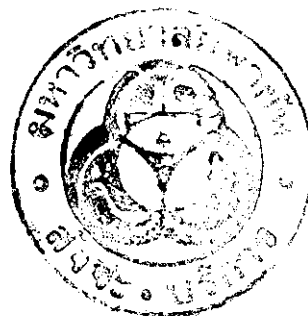
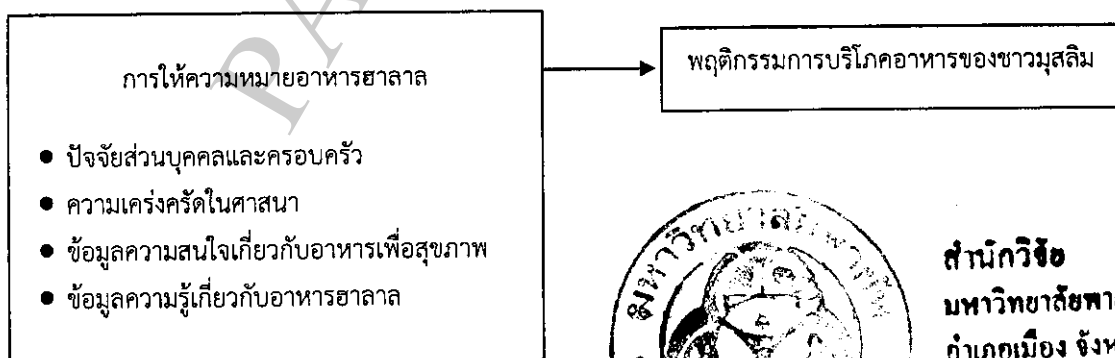
ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพเป็นข้อคำถามที่ถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างว่า อาหารเพื่อสุขภาพประเภทใดบ้างที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นอาหารฮาลาล และอาหารเพื่อสุขภาพประเภทบ้างที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นไม่เป็นอาหารฮาลาลและเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นดังกล่าว

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลมีคุณภาพผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสร้างและตรวจสอบเพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรง โดยดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดปัจจัยหรือตัวแปรที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการให้ความหมายอาหารฮาลาล รวมทั้งปัจจัยหรือตัวแปรที่น่าจะเกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของชาวมุสลิม ซึ่งนำมาจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

สำนักวิจัย
มหาวิทยาลัยพายัพ
กำแพงเมือง จังหวัดเชียงใหม่
50000

2. กำหนดรูปแบบของแบบสัมภาษณ์โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน
3. สร้างข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ตามปัจจัยหรือตัวแปรที่กำหนดไว้ทั้ง 4 ตอน
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยข้อคำถามทั้ง 4 ตอน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อคำถามและเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้องเที่ยงตรง
5. นำข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์
6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับมุสลิมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน
7. ปรับปรุงข้อคำถามที่พบปัญหาในการสัมภาษณ์ และเพิ่มข้อคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.3 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการมัสยิดของมัสยิดทั้ง 4 มัสยิด เพื่อขอทราบข้อมูลที่ระบุชื่อและที่อยู่อาศัยที่ชัดเจนของกลุ่มตัวอย่างในย่าน ทั้ง 4 ย่าน

3.3.4 เมื่อได้ข้อมูลที่ชัดเจนแล้วผู้วิจัยจึงวางแผนในการเก็บข้อมูล โดยจัดที่แผนที่ทำเลที่ตั้งของที่อยู่อาศัยของประชากรในแต่ละย่านเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวิธีการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบของผู้ให้ข้อมูลตามข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดการให้ความหมายตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา แนวคิดเรื่องฮาลาล และแนวคิดเรื่องฮารอม